

ספר מרי"ח ניהוח

קונטרס "אור גדול"

ליקוט מספר "ראשית חכמה"
למקובל האלהי רבי אליהו די וידאש זצ"ל וזיע"א
בסופו יש קונטרס הנקרא "אור גדול"
והוא ליקוט כל המימרות בחז"ל שמתחילים במילה "גדול"
אני הצב"י ריחמ"א ס"ט ליקטתי בס"ד ובחמלת ה' יתברך עלי
כל המימרות שמתחילות ב"גדול", בהשמטת הפסוקים,
וחילקתי כל פרק לאותיות כדי שירויץ הקורא, וילמד בזמן קצר
הרבה דברים שיש בהם דרך ארץ ומוסר, והנהגות חשובות
ויקרות, ופעמים רבות שנוגע הלכה למעשה לחיי האדם.

חברתיו וערכתיו בעזרת
החונן לאדם דעת
רן יוסף חיים מסעוד בן לא"א
רבי משה אביחצירא שליט"א

עפולה
ה'תשפ"ה

© כל הזכויות שמורות

כתובת המכון ולהשיג את כל ספרי המכון
הרה"ג רן יוסף חיים מסעוד אביחצירא שליט"א
רח' תאשור 6 ג' עפולה
טלפון: 052-7727591
rantorah@gmail.com
ran0527727591@gmail.com

הקדמה

קונטרס "אור גדול" הוא מספר "ראשית חכמה" לרבי אליהו די וידאש זיע"א, וכתב בראשו: כתבתי כל מימרא שתחלתה גדול או גדולה שבכל הגמרא, לפי שיש בו דרך ארץ הרבה, חלקתי לעשרים פרקים וקראתיו "אור גדול", עכ"ל (בשינוי מעט).

אני הצב"י ריחמ"א ס"ט מסדר כל פרק לאותיות, ואביא כאן בלי נדר רק את מה שמוזכר בגדול או גדולה בהשמטת הפסוקים והמקורות, למען ירוץ הקורא וילמד מזה הרבה מוסר ודרך ארץ, בזמן מועט ויהיה לו לתועלת.

ויהי רצון שזכות רבי אליהו די וידאש זיע"א תהיה לי למגן וצינה ואזכה לכל הברכות והשמחות אכ"ר. בני צדיקי וחיי אריכי ומזוני רווחי אכ"ר. ואזכה לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, ויפוצו מעיינותי חוצה להגדיל תורה ולהאדירה אמן.

הכותב והחותם לכבוד התורה הקדושה והצדיקים

רן יוסף חיים מסעוד

בן לא"א מו"ר רבי משה ומרת אמי אסתר תחי' אביחצירא ס"ט

ה' טבת תשפ"ה

עפולה ת"ו

יוצא לאור עולם בי"ד סיון ה'תשפ"ה, מוקדש לרפואת אבי מו"ר משה בן רבקה הי"ו

"אור גדול"
"גדולים מעשה י"י דרושים לכל הפציהם"

פרק א'

בענין הצדקה

- א) **גְּדוּלָּה** הצדקה יותר מן הקרבנות.
- ב) **גְּדוּלָּה** המלוה לעני בשעת דחקו יותר מן העושה צדקה.
- ג) **גְּדוּלָּה** המעשה יותר מן העושה.
- ד) **גְּדוּלָּה** הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה.
- ה) **גְּדוּלָּה** הכנסת אורחים מהשכמת בית המדרש.
- ו) **גְּדוּלָּה** צדקה שהקב"ה נקדש בה.

פרק ב'

בענין התפילה

- א) **גְּדוּלָּה** תפלה יותר מן המעשים טובים.
- ב) **גְּדוּלָּה** תפלה יותר מן הקרבנות.
- ג) **גְּדוּלָּה** תענית יותר מן הצדקה שזה בגופו וזה בממונו.
- ד) **גְּדוּלָּה** תפלה שבזכותה ישראל נצולים מיד אויביהם וממיתה משונה ומן היסורין ומשני החיות.
- ה) **גְּדוּלָּה** תפלה שבזכותה הקב"ה מוחל עונותיהם של ישראל לפי שהיא במקום קרבנות.

פרק ג'

בענין התשובה

- (א) גְּדוּלָּה תשובה שמביאה רפואה לעולם.
- (ב) גְּדוּלָּה תשובה שהיא מקרבת את הגאולה.
- (ג) גְּדוּלָּה תשובה שמקרבת את הרחוקים.
- (ד) גְּדוּלָּה תשובה שבשביל יחיד שעשה תשובה מוחלין לו ולכל העולם.

פרק ד'

בענין הענוה

- (א) גְּדוּלָּה ענוה שנשתבח בה אברהם אבינו ע"ה, שהיו בני דורו גדולים שבהם מנשאין אותו, והיה משפיל עצמו במדת הענוה והצניעות עמהם, ואפילו לפני הפחותים שבהם.
- (ב) גְּדוּלָּה ענוה שבה נשתבח יצחק אבינו ע"ה, שהרי אבימלך גרש אותו ממלכותו וכשבא לו אבימלך לא גבה לבו ולא שלם לו כמעשיו, ומרוב ענותנותו קבלו באהבה והאכילהו והשקהו לו ולאנשיו.
- (ג) גְּדוּלָּה ענוה שבה נשתבח יעקב אבינו ע"ה, שמפני ענותנותו היה קורא לעשו אדוני. ולכך היה כותב רבינו הקדוש לאנטונינוס נאם עבדך יהודה, אמר כי לא טוב אנכי מאבותי.
- (ד) גְּדוּלָּה ענוה שבה נשתבח משה רבינו ע"ה, שנאמר "והאיש משה ענו מאד", מה תלמוד "מכל האדם", אלא ענו ואינו מתגאה במדה מן המדות שבני אדם רגילין להתגאות בה, כגון המלכות והנבואה והחכמה, ואעפ"י שהיו בו כל המדות הללו, ענו מאד מכל האדם.

◆ קונטרס אור גדול ————— ה

ה) **גְּדוּלָּה** ענוה שבה נתגדל אהרן הכהן ע"ה, בנוהג שבבני אדם, אדם מכבד (מטאטא) את ביתו בבגדים בלות (ישנות) שמא מתטנף הוא בכליו והוא מכבד, אבל אהרן הכהן ע"ה, לובש שמונה בגדים ודומה לחתן בחופה, ואעפ"י כן והרים את הדשן.

ו) **גְּדוּלָּה** ענוה שבה נשתבח אלעזר שאף שהיה נשיא נשיאי הלוי ואף על פי כן היה משפיל את עצמו לפני גדולת הקב"ה, והיה נושא בעצמו קטורת הסמים ושמן המאור ומנחת התמיד ושמן המשחה, קטרת הסמים בימינו ושמן המאור בשמאלו ומנחת התמיד תלויה בזרועו, ושמן המשחה תלויה לו בפונדתו.

ז) **גְּדוּלָּה** ענוה שבה נתגדלו הלויים, שכל ישראל היו מהלכין כאחד והם היו זקוקין ליישב את כל כלי המשכן, ולא עוד אלא שטוענין בעגלה ואפילו הכי לא נתגאו ולא אמרו אין אנו מקבלין עלינו.

ח) **גְּדוּלָּה** ענוה שבה נתגדל שאול המלך ע"ה, שהרי כשאמר לו שמואל, ולמי כל חמדת ישראל הלא לך ולכל בית אביך, והוא הקטין את עצמו ואמר לו הלוא בן ימיני אנכי מקטני שבטי ישראל ומשפחתי הצעירה. וכשבקשו למשוך אותו למלך הטמין עצמו עד שהפילו גורלות, ועליו אמר ה' שהוא נחבא אל הכלים.

ט) **גְּדוּלָּה** ענוה שבה נתגדל דוד המלך ע"ה, שנאמר "ה' אלהים מי אנכי ומי ביתי כי הביאתני עד הלום", ואמר "ואנכי תולעת ולא איש".

פרק ה'

בענין תלמוד תורה

א) **גְּדוּלָּה** התורה שבה הבדיל הקב"ה את ישראל עמו מאומות העולם.

ב) **גְּדוּלָּה** תורה שבזכותה הקב"ה מציל את ישראל מן היסורין ולא ישלוט בהם היצר הרע ושורה עליהם רוח הקודש.

ג) **גְּדוּלָּה** תורה וגדול כתר מכל הכתרים.

(ד) גְּדוּלָּה תורה שמאירה ללומדיה בעולם הזה ובעולם הבא.

(ה) גְּדוּלָּה תורה וגדול שכרה משכר הצלת נפשות ומשכר בנין בית המקדש.

(ו) גְּדוּלָּה תורה מכל כלי חמדה שבעולם שזקני תורה כל זמן שהם מתישנין
הן משביחין.

(ז) גְּדוּלָּה תורה שנקראת קדושה.

(ח) גְּדוּלָּה תורה שבזכותה ישראל נגאלין מן האומות.

(ט) גְּדוּלָּה תורה שנותנת חיים בעולם הזה ובעולם הבא.

פרק ו'

בענין המצות

(א) גְּדוּלָּה מצוה שמנחלת לעושיה בעולם הזה ובעולם הבא.

(ב) גְּדוּלָּה מצוה שכל המודה במצות ועושה אותם בלב שלם כאלו מודה
בהקב"ה ובמציאותו ובאלהותו.

פרק ז'

בענין גמילות חסדים

(א) גְּדוּלָּה גמילות חסדים יותר מן הצדקה, שהצדקה בממונו של אדם בלבד
וגמילות חסדים בגופו ובממונו.

(ב) גְּדוּלָּה גמילות חסדים שכל העושה חסד אפילו עם מי שאינו צריך הקב"ה
משלם שכרו וכו'... מי שעושה חסד עם שצריך על אחת כמה וכמה.

(ג) גְּדוּלָּה גמילות חסדים שגזר דין ושבועה נקרע בה.

פרק ח'

בענין כבוד שבתות וימים טובים

(א) גְּדוּלָּה שבת שהיא שקולה כנגד כל המצות, שכל המחלל שבת בפרהסיא או עובד אלילים שניהם כנכרים לכל הדברים.

(ב) גְּדוּלָּה שבת שנתנה הקב"ה לבחון בה גירי הצדק, שהרי לא פרש מתרי"ג מצות אלא שבת בלבד.

(ג) גְּדוּלָּה שבת שאין כהן גדול נכנס לעבודה אחר משיחתו עד שתעבור עליו השבת.

(ד) גְּדוּלָּה שבת שכשנתדלדלו ישראל ממעשים טובים לא עמדה להם אלא זכות השבת.

(ה) גְּדוּלָּה שבת שאינה נדחית אלא מפני סכנת נפשות כגון חולה מסוכן או תינוק שנפל לים או לנהר או לבור או כיוצא בזה.

פרק ט'

בענין כבוד אב ואם

(א) גְּדוּלָּה כבוד אב ואם שהעדיפו הקב"ה יותר מכבודו.

(ב) גְּדוּלָּה כבוד אב ואם שהקישו הקב"ה לכבודו.

פרק י'

בענין נשואי אשה

- (א) גְּדוּלָּה נושא אשה שמוכרין ספר תורה לישא אשה או ללמוד תורה.
- (ב) גְּדוּלָּה נושא אשה הגונה וכשרה שכל טובות שבעולם סובבין אותו, וכל ישראל שאין לו אשה שרוי בלא טובה בלא עזר וכו'.
- (ג) גְּדוּלָּה הבטחה שהבטיח הקב"ה לנשים יותר מן האנשים, וכו'... נשים במה זוכין א"ל באקרוי בנייהו בבי רב ובאתנוי להו בבי רבנן ומתאחרין לגברייהו עד דאתו מבי רבנן.

פרק י"א

בענין גידול בנים

- (א) גְּדוּלָּה שכר גידול בנים על הדרך הנכונה והנכוחה, ואעפ"י שצער גידול בנים קשה, אפילו הכי אל יתרשל אדם בגידול בניו, אמר רבי שמעון בן אליעזר נח לו לאדם לגדל לגיון אחד של זיתים בגליל ואל יגדל תינוק אחד בארץ ישראל.

פרק י"ב

בענין משא ומתן

- (א) גְּדוּלָּה אמונה לפני מי שאמר והיה העולם שבשכר אמונה שהאמינו בו שרתה עליהם רוח הקדש ואמרו שירה לפני הקב"ה.
- (ב) גְּדוּלָּה האמת שהוא אחד משלשה עמודים שהעולם עומד עליהם.
- (ג) גְּדוּלָּה האמת שכל מי שעושה מלאכתו באמת עם הבריות כאלו קיים התורה כולה.

פרק י"ג

בענין הדין

- (א) גְּדוּלַּת המשפט שקרא הקב"ה שם כסאו משפט.
- (ב) גְּדוּלַּת המשפט שהשונא אותו אין רפואה למכתו.
- (ג) גְּדוּלַּת המשפט שלא חזר העולם לתהו ובהו אלא על המשפט, והיכן בדור המבול.
- (ד) גְּדוּלַּת המשפט שבעון חוסר המשפט הרבים נענשו.
- (ה) גְּדוּלַּת המשפט שבו נמחלין עונותיהן של ישראל.

פרק י"ד

בענין השמח בחלקו

- (א) גְּדוּלַּת הנהנה מיגיעו יותר מיראת שמים.
- (ב) גְּדוּלַּת מלאכה שכמה בריות ברא הקב"ה בעולמו ולא מסר מלאכה אלא לבני אדם בלבד.
- (ג) גְּדוּלַּת מלאכה שכל הנביאים התעסקו בה.
- (ד) גְּדוּלַּת מלאכה שלא שרתה שכינה בישראל עד שעשו מלאכה.
- (ה) גְּדוּלַּת השמח בחלקו והמתפרנס ממלאכתו שבמדה הטובה הזאת ניצול מכמה עבירות מן הקנאה והחמוד ומן הגנבה והגזל.

פרק ט"ו

בענין הכעס והחמה

(א) גְּדוּלַּת המעביר על מדותיו ואינו כועס שהקב"ה אוהב אותו ושומע תפלתו.

(ב) גְּדוּלַּת המעביר על מדותיו ואינו כועס שכל הכועס נקרא רשע.

פרק ט"ז

בענין החנופה והלצנות

(א) גְּדוּלַּת ענשה של חנופה שהיא שקולה כנגד עבודת אלילים וגילוי עריות ושפיכות דמים.

(ב) גְּדוּלַּת עונשה של חנופה שכל המחניף כאילו עובר על תורה שבכתב ותורה שבעל פה.

פרק י"ז

בענין אהבת חברים

(א) גְּדוּלַּת השלום ושנאי המחלוקת שאפילו עובדין עבודת אלילים כביכול אין שכינה יכולה לנגוע בהם.

(ב) גְּדוּלַּת עונשה של שנאת חנם שהחריבה ירושלם ובית המקדש, איכה י' שבה ב'דד ה'עיר ר"ת איב"ה.

פרק י"ח

בענין לשון הרע

(א) גְּדוּלָּה עונשו של לשון הרע מעונש עבודת אלילים וגילוי עריות ושפיכות דמים.

(ב) גְּדוּלָּה עונש נבלות הפה דתניא כל המנבל את פיו אפילו נחתם גזר דינו של שבעים שנה לטובה נהפך עליו לרעה.

פרק י"ט

בענין כסוי סוד

(א) גְּדוּלָּה כסוי הסוד שכל המגלה סוד חברו כאילו שופך דמים.

(ב) גְּדוּלָּה המכסה סוד חברו שהוא מקיים מחשבות חברו ואם אינו מכסהו הוא מפר מחשבתו ולא יתקיים הדבר מפני שהוא מגלהו.

פרק כ'

בענין דרך ארץ

(א) גְּדוּלָּה דרך ארץ שהיא שקולה כנגד כל התורה וכל גופי תורה תלויין בה.

(ב) גְּדוּלָּה דרך ארץ שכל מי שיש בידו דרך ארץ הוא אהוב להקב"ה ולבריות.

(ג) גְּדוּלָּה השלום שעליו העולם קיים.

(ד) גְּדוּלָּה השלום ששם הקב"ה שנכתב בקדושה ימחה על המים להטיב שלום בין איש לאשתו.

(ה) **גְּדוּלַּת** השלום שלא התחיל הקב"ה לברוא דבר בעולמו אלא בדבר שהוא שלום ואיזה זה האור.

(א"ה ריחמ"א: שם באר מדוע האור הוא שלום כי יין לקידוש ונר ביתו עדיף משום שלום בית, ועיי"ש עוד).

(ו) **גְּדוּלַּת** השלום שכשמלך המשיח בא אינו פותח תחלה אלא בשלום.

(ז) **גְּדוּלַּת** השלום מן הברכה ומן השמירה שהוא מסיים בו.

(א"ה ריחמ"א: כוונתו לברכת כהנים שמתחילה ביברכך וכו' וכו' ומסיימת בשלום "וישם לך שלום", שאם אין שלום אין ברכה ושמירה וכו').

(ח) **גְּדוּלַּת** השלום שניתן לבעלי תשובה.

(ט) **גְּדוּלַּת** השלום ששמו של הקב"ה נקרא שלום.

(י) **גְּדוּלַּת** השלום שלא שבח הקב"ה לאהרן אלא בשלום.

(יא) **גְּדוּלַּת** השלום שבו נתבשר דוד (עיין דברי הימים א, יב).

(יב) **גְּדוּלַּת** השלום שהוא קודם לשבחו של הקב"ה.

(יג) **גְּדוּלַּת** השלום שכל מצות שעושין הרשעים בעולם הזה נותן להם שכרם בעולם הזה כגון חיים ועושר ונכסים חוץ מן השלום.

(יד) **גְּדוּלַּת** השלום שאפילו עשה אדם כמה מצות ולא עשה שלום אין בידו כלום.

(טו) **גְּדוּלַּת** השלום שהוא קודם למלחמת הרשות.

(טז) **גְּדוּלַּת** השלום שלא גלו אבותינו עד שהניחו השלום ותפסו המחלוקת לפיכך גלו לבין האומות.

מיוס שחרב בית המקדש נתמעט השלום וכו' ואנו חייבים לדרוש איש בשלום רעהו, וכן אנו חייבים לדרוש את שלום ירושלם ובית קדשנו ותפארתנו וכו' וכשיבוא מלך המשיח שיגלה במהרה בימינו בשלום ויושיע אותנו וכו'... וברכת הארץ בשלום וכו'... ארץ ישראל מתרוממת בשלום וכו'... ובזכות השלום הקב"ה מכין כסאו של דוד וכו'... וכן בשלום מכין כסאו וכסא זרעו אחריו ובונה לו בית נאמן לעולם.

תושלב"ע